

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 30 listopada 2010 r.

w sprawie ratyfikacji lub implementacji Porozumienia o pocztowych usługach płatniczych
(CON/2010/85)

Wprowadzenie i podstawa prawna

Dziewiętnaście państw członkowskich¹ zgodziło się podpisać sporządzone przez 24. Światowy Kongres Poczty Porozumienie o pocztowych usługach płatniczych z dnia 12 sierpnia 2008 r. (zwane dalej „porozumieniem”). Państwa członkowskie nie zasięgały dotychczas opinii Europejskiego Banku Centralnego (EBC) w zakresie projektów krajowych aktów prawnych mających na celu ratyfikację lub implementację porozumienia. Niektóre państwa członkowskie ratyfikowały już porozumienie, większość jednak nie dokonała ratyfikacji.

Z uwagi na to, że porozumienie dotyczy międzynarodowych instrumentów płatniczych, właściwość EBC do wydania opinii wynika z art. 127 ust. 4 oraz art. 282 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz drugiego tiret art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych².

Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego. Adresatami niniejszej opinii jest 19 państw członkowskich, które zgodziły się podpisać porozumienie (zwanymi dalej „właściwymi państwami członkowskimi”). EBC przyjmuje, że projekty aktów prawnych ratyfikujących porozumienie będą we właściwych państwach członkowskich zbliżone. W związku z powyższym EBC nie oczekuje zwracania się z wnioskami o wydanie opinii w sprawie projektów przepisów, do których odnosi się niniejsza opinia wydana z własnej inicjatywy. EBC zastrzega sobie jednak prawo do przedstawienia dodatkowych uwag w odniesieniu do projektów przepisów krajowych, które wykraczają poza samą ratyfikację porozumienia. W przypadku takich projektów możliwe jest odrębne zwrócenie się do EBC o wydanie opinii.

1. Cel porozumienia

1.1 Porozumienie zobowiązuje jego sygnatariuszy do zapewnienia, przy dołożeniu należytej staranności, aby na ich terytoriach została udostępniona przynajmniej jedna z czterech wymienionych poniżej pocztowych usług płatniczych: przekazy gotówkowe, przekazy pieniężne

¹ Belgia, Bułgaria, Czechy, Niemcy, Grecja, Hiszpania, Francja, Cypr, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Malta, Austria, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Słowacja.

² Dz.U. L 189 z 3.7.1998, s. 42.

wypłacane z konta, przekazy pieniężne wpłacane na konto, przelewy pocztowe. Porozumienie zawiera zasady materialne, które dotyczą zarówno przekazów pocztowych w postaci papierowej, jak i pocztowych zleceń płatniczych w postaci innej niż papierowa, takich jak przekazy przesyłane elektronicznie lub za pośrednictwem innych środków technicznych. Zasady te dotyczą kwestii takich jak elektroniczna wymiana danych, przetwarzanie pocztowych zleceń płatniczych, reklamacje oraz warunki odpowiedzialności.

- 1.2 Do porozumienia dołączony jest regulamin zmieniony przez Radę Eksploatacji Pocztovej w 2008 i 2009 roku, który określa sposób wdrożenia porozumienia.

2. Uwagi ogólne

- 2.1 EBC pragnie zauważyć, że w kluczowych kwestiach prawnych, takich jak odpowiedzialność podmiotów zapewniających płatnicze usługi pocztowe czy też moment nieodwołalności pocztowych zleceń płatniczych, postanowienia porozumienia zbieżne są z przepisami dyrektywy 2007/64/WE³.
- 2.2 W tym kontekście, podpisując akty przyjęte przez 24. Światowy Kongres Pocztovej, w tym porozumienie, właściwe państwa członkowskie przyjęły deklarację, zgodnie z którą będą one stosować akty przyjęte przez Kongres zgodnie z ciężącymi na nich obowiązkami wynikającymi z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu Światowej Organizacji Handlu. Brzmienie tej deklaracji zgodne jest w szczególności z brzmieniem art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, zgodnie z którym „[p]aństwa członkowskie podejmują wszelkie środki ogólne lub szczególne właściwe dla zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji Unii” oraz „państwa członkowskie (...) powstrzymują się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii.”.
- 2.3 W opinii EBC właściwe państwa członkowskie, które podpisały deklarację, potwierdzają obowiązek stosowania postanowień porozumienia zgodnie z ciężącymi na nich zobowiązaniami wynikającymi z Traktatu. Obejmuje to również zobowiązania wynikające z prawa wtórnego, do którego zaliczyć należy dyrektywę 2007/64/WE. Choć ważność deklaracji podlega ostatecznie ocenie sądów krajowych, to jednak zobowiązanie państw członkowskich do przestrzegania Traktatów przy podejmowaniu zobowiązań międzynarodowych wynika w sposób oczywisty z art. 351 TFUE. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej potwierdził to w wyroku wydanym w 2009 r., stwierdzając: „Jednakże art. 307 akapit drugi WE zobowiązuje państwa członkowskie do stosowania wszelkich właściwych środków w celu wyeliminowania stwierdzonych niezgodności pomiędzy umowami zawartymi przed ich przystąpieniem a prawem wspólnotowym. Zgodnie z tym przepisem w razie potrzeby państwa członkowskie udzielają sobie wzajemnie pomocy dla

³ Dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniająca dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylająca dyrektywę 97/5/WE (Dz.U. L 319 z 5.12.2007, s. 1).

osiągnięcia tego celu i w odpowiednim przypadku przyjmują wspólną postawę.”⁴ Skoro powyższe zobowiązanie rozciąga się na umowy międzynarodowe zawarte przed przystąpieniem danego państwa członkowskiego do Unii, dotyczy ono również z całą pewnością zarówno dwu- jak i wielostronnych umów międzynarodowych, które zostały zawarte po przystąpieniu.

3. Uwagi szczegółowe

Usunięcie definicji „przekazu pocztowego” z tekstu porozumienia

3.1 W zakresie zawartego w dyrektywie 2007/64/WE⁵ odniesienia do definicji przekazów pocztowych określonej przez Powszechny Związek Pocztowy, EBC pragnie zauważyć, że - w przeciwieństwie do poprzedniej wersji porozumienia, która została przyjęta w 2004 r. i która obowiązywała w czasie, gdy przyjęta została dyrektywa 2007/64/WE - wersja porozumienia z 2008 r. pozbawiona jest definicji „przekazu pocztowego”. EBC zwraca zatem uwagę, że z uwagi na postulat pewności prawnej, przepisy krajowe wdrażające porozumienie nie powinny wyłącznie odsyłać do definicji „przekazów pocztowych” określonej przez Powszechny Związek Pocztowy, ale powinny definiować ten termin.

Niezgodności pomiędzy porozumieniem a dyrektywą 2007/64/WE

3.2 EBC zwraca w szczególności uwagę na wymienione poniżej niezgodności pomiędzy porozumieniem a dyrektywą 2007/64/WE.

3.2.1 Po pierwsze, porozumienie i dyrektywa w różny sposób definiują moment, od którego zlecenie płatnicze nie może zostać odwołane. Porozumienie⁶ definiuje moment, od którego zlecenie płatnicze nie może być odwołane, jako moment, w którym odbiorca otrzymał płatność lub w którym uznany został rachunek odbiorcy, dyrektywa 2007/64/WE⁷ przewiduje natomiast, że zlecenie płatnicze jest nieodwołalne od momentu jego otrzymania przez dostawcę usług płatniczych nadawcy.

3.2.2 Po drugie, zgodnie z porozumieniem⁸ reklamacje podlegają rozpatrzeniu w terminie sześciu miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym pocztowe zlecenie płatnicze zostało zaakceptowane. Zarówno data zakończenia jak i rozpoczęcia biegu terminu rozpatrzenia reklamacji jest inna w dyrektywie 2007/64/WE, zgodnie z którą o nieautoryzowanej lub nieprawidłowo wykonanej transakcji płatniczej należy powiadomić nie później niż w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku⁹.

4 Wyrok z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie C-118/07 Komisja przeciwko Finlandii, Zb.Orz. s. I-10889, pkt 28.

5 Art. 3 lit. g pkt (viii) dyrektywy 2007/64/WE zawiera to odniesienie w ramach listy kwestii, których nie dotyczą postanowienia dyrektywy; przekazy pocztowe w postaci papierowej określone przez Powszechny Związek Pocztowy są zatem wyłączone z zakresu zastosowania dyrektywy.

6 Art. 2 ust. 27 oraz art. 6 porozumienia.

7 Art. 66 dyrektywy 2007/64/WE.

8 Art. 19 ust. 1 porozumienia.

9 Art. 58 dyrektywy 2007/64/WE.

3.2.3 Różny jest także zakres odpowiedzialności i okres jej trwania. Zgodnie z porozumieniem¹⁰ dostawca pocztowych usług płatniczych jest odpowiedzialny do momentu należytej zapłaty pocztowego zlecenia płatniczego lub uznania rachunku odbiorcy. W drodze wyjątku, odpowiedzialności dostawcy usług płatniczych wyłączona jest w przypadku opóźnienia w wykonywaniu usług¹¹. Dyrektywa 2007/64/WE nie przewiduje takiego wyjątku, wskazuje natomiast, że dostawca usług płatniczych odbiorcy ponosi wobec odbiorcy odpowiedzialność za prawidłowe wykonanie transakcji płatniczej¹².

3.2.4 EBC uważa za istotne, aby właściwe państwa członkowskie zapewniły, by ratyfikacja porozumienia nie zagrażała stosowaniu odpowiednich przepisów krajowych wdrażających dyrektywę 2007/64/WE, oraz aby w razie konieczności państwa członkowskie podjęły odpowiednie środki w tym zakresie.

Niniejsza opinia zostanie opublikowana na stronie internetowej EBC.

Frankfurt nad Menem, dnia 30 listopada 2010 r.

[podpis]

Prezes EBC

Jean-Claude TRICHET

10 Art. 20 porozumienia.

11 Art. 22 ust. 1 pkt 1 porozumienia.

12 Art. 75 dyrektywy 2007/64/WE.